

ВТОРО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ”

Монтана, ул. „Цар Иван Александър” № 35,
тел. 096-305698, 302452, факс 096-305698

e-mail: info-1201004@edu.mon.bg, vtorosu@yahoo.com,
www.vtoro-montana.com

УТВЪРЖДАВАМ:

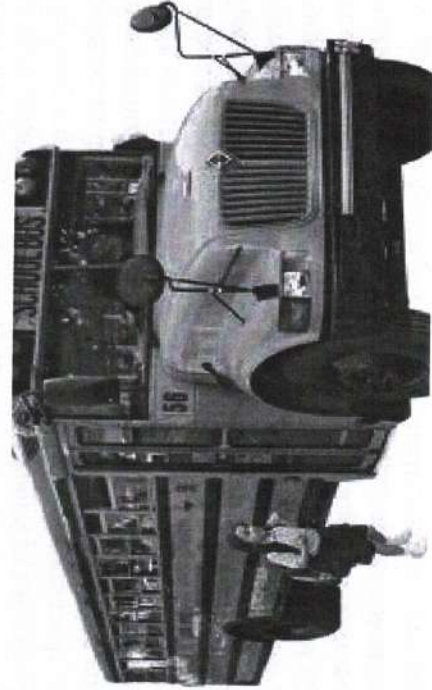
Директор:

/Елка Станева/

Заповед № РД-13-134/09.10.2023 г.

СТРАТЕГИЯ

**ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА
СИСТЕМА И ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА 2023/2024 ГОДИНА**

I. ПОНЯТИЯ

- „Преждевременно напуснали училище“ (ПНУ), съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г., са лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование, и които не участват в никаква форма на образование или обучение
- За целите на Стратегията – “отпадане от училище” е описването от ученик до 18-годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище

II. АНАЛИЗ НА ПРИЧИНИТЕ

- Икономически причини
- Социални причини
- Образователни причини
- Етнокултурни причини
- Институционални причини
- Причини, свързани със здравния статус

III. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ЗНАЧИМОСТ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

- Липса на възвращаемост на публичните инвестиции
- Намаляване на индивидуалните възможности за реализация в живота и на пазара на труда
- Пропаст между доходите на хората с основно и по-ниско образование и на тези с по-високо образование
- Предаване на бедността между поколенията
- Резултатите от изпълнението на Стратегията ще се отразят на изпълнението на целта през 2020 г. при отчитане на индикатора за ПНУ

IV. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

Сериозен проблем в училищата на областта са броят на отсъствията на учениците, некоректното им отразяване в училищната документация, както и бавният темп на намаляване на преждевременно напусналите училище ученици от задължителната училищна възраст и реинтегрирането им в училището.

Второ СУ „Н. Й. Вапцаров“ обхваща подлежащите на обучение ученици от района, в който се намира, и няколко села от община Монтана, където училищата са закрити. Училището е средно и до 30.06.2015 година работеше по проект “Подобряване качеството на образованието в средните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес”.

Учениците са включени в целодневно обучение, като на всички се даде възможност за индивидуални консултации в часовете, определени по график за тези дейности. От застрашените от отпадане ученици, голяма част бяха обхванати в ЦОУД. Това се приема добре от ученици и родители - учениците работят с желание, стараят се да подготвят домашните си работи, за да имат повече свободно време в къщи. За тези ученици са подписигурени шкафчета по проект национална програма на МОН 'Осигуряване на съвременна

образователна среда' с цел намаляване теглото на учебната раница. Библиотеката и читалнята са на разположение на всички желаещи.

На учениците, застрашени от отпадане, се осигури възможност за индивидуална изjava чрез включване в различни инициативи, организирани от училището. Учебното самоуправление е представено от Учебнически съвет, който организира благотворителни акции и други мероприятия. Участниците, които са представители на всички класове, успяват да ангажират за различни каузи съучениците си. От 2013 г. съвместно с фондация «Партньори България» реализирахме проект «Насърчаване детското участие на училищно ниво в управлението на училището».

Работата на педагогическия съветник за идентифициране на деца в риск и застрашени от отпадане е съвместна с учителите и класните ръководители.

Професионалното ориентиране на учениците по проект «Кариерно ориентиране» се провежда от 1 до 12 клас по график в часа на класа.

Голям положителен ефект постигат моралните и материални награди за деца, участващи в училищния живот, които засилват активността им в процеса на превенцията на отпадане (деца обучават деца).

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещото на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Реализирахме много добри взаимоотношения между училището и семейството по отношение на: дефиниране на ролята на родителите за подпомагане присъствието на учениците в училище, за наблюдаване развитието на тяхното дете и споделяне на образователните му трудности в училище. Във всеки клас има изграден родителски актив, който съвместно с класния ръководител разработи програма за часа на клас и извънкласни дейности. Организира се индивидуални срещи в допълнителния час на класа и в приемното време на учителите/ по график. Поставените домашни работи и тяхното изпълнение са средство за комуникация между родителите, учениците и учителите. Провеждат се пролетен карнавал, концерти, Седмица на отворените врати, което осигурява публичност на добрите практики и ангажира родителите и общността като доверени партньори.

Като предложение за превенция от отпадане на ученици от училище е участие на институции, работещи с деца, в повече мероприятия и организирани на извънкласни и извънучилищни дейности чрез работа по различни проекти и празници.

Осъществява се взаимодействие с различни институции: Агенция за защита на детето, ДПС, Общински съвет по наркотични вещества, Национална комисия за борба с трафика на хора, кметове по населени места. При отлична организация и голям интерес протичат лекциите и разговорите по определени теми.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване броя на отсъствията, броя на преждевременно напусналите училище, както и реинтегрираните ученици, следва да се основават на задълбочен анализ на причините,

пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищни политики, на разработването или актуализирането на училищните програми за решаване на тези проблеми.

Въпросите на отсъстващите и напускащите училище ученици са решими със съвместните усилия на всички държавни и обществени органи и чрез взаимодействието със семейството, което е водещ фактор за образованието и възпитанието на децата. Съществува необходимост от предприемане на мерки за реинтегриране и връщането в училище на отпаднали ученици в училищна възраст.

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Намаляване броя на отсъствията на учениците чрез точното им отразяване в училищната документация.
2. Намаляване броя на отпадащите ученици в училищна възраст и увеличаване на реинтегрираните отпаднали лица в училище.

VI. ЗАДАЧИ

Реализирането на програмата предвижда:

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане, за които често се използва понятието „ранен учебен неуспех“.
2. Създаване на механизъм за събиране на информация за посещаемостта в училище и анализ на причините за отсъствия и отпадане от образователната система, а също така на мерки за превенция на отпадането и за повторно привличане на вече отпадналите от училище. Поддържане на регистър на ученици в риск.
3. Осигуряване на педагогическа и психологическа подкрепа за тези деца от страна на учителите, пед. съветник и на училищното ръководство – създаване на условия и организация за преодоляване на изоставането и пропуските чрез прилагане на индивидуален подход, чрез използване на самостоятелна и групова работа по “навакваци програми”, предоставящи възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал за застрашените от отпадане деца, внимателно отношение към тях.
4. Включване в извънкласни и извънучилищни дейности в съответствие с интересите и възможностите на тези деца. Чрез тези дейности се развиват силните страни на личността и се постига по-добра интеграция в образованието.
5. Повишаване на качеството на учебно-възпитателния процес – преподаване на интересно и полезно учебно съдържание, гарантиращо прагматична ориентация към овладяване на подходящи професии, чрез които застрашените от отпадане да могат успешно да се интегрират в обществото и изискванията на пазара на труда. Организиране на различни форми за квалификация на педагогическата общност в училище, чрез които да се развият компетенциите на учителите да работят успешно в мултиетническа среда, да подкрепят деца, застрашени от отпадане от училище, и техните родители и т. н.
6. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане и вече отпадналите деца.
7. Осъществяване на партньорство между училището и всички заинтересовани страни на местно ниво за превенция на отпадането и ограничаване броя на вече отпадналите от образователната система.

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Намаляване относителния дял на извинените и неизвинените отсъствия на учениците.

2. Намаляване относителния дял на учениците, напуснали училище.

3. Успокоение и сигурност у родителите за децата им, включени в целодневната организация, за живота и здравето им и обгрижването им за подготовката за учебния процес.

4. Намалява броят на отпадналите поради заминаване за чужбина без удостоверение за преместване ученици

5. Намалява броят на отпадналите поради нежелание за учене ученици

6. Формиране на загрижена общност

VIII. АКТУАЛИЗИРАН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА ЗА 2023-2024 Г.

1. НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ И СТРАТЕГИИ

- Годишен план за работа на училището
- Правилник за дейността на училището
- Закон за закрила на детето
- Стратегия за развитие на училището
- Национална стратегия за учене през целия живот

2. ВАЖНИ МОМЕНТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПЛАНА ЗА 2023-2024 Г. В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

- Премущество на мерките по превенция, за справяне с риска от отпадане от училище и детска градина
- Акцент върху информационната дейност на всички нива за популяризиране на ползите от образование, заедно с обмена на добри и работещи практики между всички заинтересовани страни

Начало на разработване на система за ранно предупреждение за осигуряване на постоянна и надеждна информация за движението на учениците в рамките на страната и възможности за проследяване на тяхното образование и развитие.

IX. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА УЧЕБНАТА 2023/2024 ГОДИНА

Дейности	Ангажирани институции и лица	Срок за изпълнение	Отговорник	Участници
I. Създаване на добри условия за равен достъп до качествено образование за всеки ученик				
1. Запознаване с Правилника за дейността в училище. Права, задължения и отговорности на ученика.	Училище, родители, учители	м. септември 2023 г.	Директор, класни ръководители	Кл. ръководители, родители, ученици
2. Редовно и точно отразяване на отсъствията от учебни часове.	учителите	постоянен	Учители, учители ЦОУД	Учители, учители ЦОУД, ученици
3. Реализация на контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците	Училище	постоянен	Директор	Директор, учители

в училищната документация.	Училище, родители	постоянен	Кл. ръководители	Учители, ученици, родители
4. Анализ на причините за отсъствия на учениците, предвременното им напускане на училището и възможностите за реинтегрирането им на училищно ниво.	Училище	ежедневно	Пед. съветник	Кл. ръководител ученици
5. Провеждане на ежедневни консултации на ученици, застрашени от отпадане с педагогическия съветник.	Училище, родители, социални работници, кметове от различните села на пътуващите ученици	септември - октомври	Класни ръководители	Кл. ръководители, родители, ученици
6. Ранно идентифициране на ученици, подлежащи на училищно образование, застрашени от отпадане, анализ на проблемите им.	Класни ръководители	постоянен	Пед. Съветник, Кл. ръководители	Кл. ръководители, родители, ученици
7. Поддържане на регистър на застрашените от отпадане ученици	Училище, родители, учители	постоянен	Ученици, родители	Учители, ученици, родители
8. Поставяне на домашна работа	Училище, родители, учители	постоянен	Кл. ръководители, пед. съветник	Учители, пед. съветник
9. Изготвяне на: - оценка на риска от отпадане; - регистър на застрашените от отпадане ученици	Училище	постоянен	Учители	Ученици, учители
10. Ежедневни консултации по предмети.	Училище	ежедневен	Класни ръководители, педагогически съветник	Учители, ученици, пед. съветник
11. Превръщане на училището в място, в което всяко дете има възможност за изява и участие в самоуправлението на училището.	Училище, учители	9 май 2024 г.	Класни ръководители, педагогически съветник	Учители, ученици, пед. съветник
12. Повишаване на обхвата в целодневна организация на учебния процес, целенасочено към ученици, застрашени от отпадане	Училище, родители	постоянен	Кл. р-ли, учители ЦОУД	Кл. р-ли, учители ЦОУД, ученици
13. Осигуряване на достъп за използване на ИТ не само в учебния процес, но и извън часовете за децата, които нямат компютър в къщи.	Училище	постоянен	Учители по ИТ, учители ЦОУД	Учители, ученици

14. Включване на учениците в извънкласни форми на обучение. - Включване в Занимания по интереси.	Училище, родители	постоянен	Кл. ръководители, учители, учители ЦОУД, педагогически съветник	ученици
15. Мотивиране на учениците за използване ресурсите на училищната институция: 1. Училищна библиотека. 2. Фитнес. 3. Външна площадка по БДП.	Училище, родители, учители	постоянен	Ученици, родители	Учители, ученици, родители
16. Включване в конкурси с рисунка.	Училище	постоянен	М.Иванова	Ученици
17. Участие в Национално учническо състезание «Защита от бедствия, аварии и катастрофи»	Училище, РУО	април - май 2024г.	С. Иванов	Ученици, учители
18. Участие в кулинарна изложба по случай Коледа	Училище, родители	декември 2024 г.	Кр. Александрова	Ученици, учители, родител
19. Национално състезание „IT Знайко”	Училище, учители	януари	К. Александрова	Ученици, учители
20. Участие в литературни конкурси.	Училище, родители	м. април 2024 г	Учители по БЕЛ	Учители, ученици
21. Стимулиране на участието на учениците в управлението на училището, чрез: Изграждане на УС по паралелки Участие на представители на УС в работа на ПС	Училище Училище, ПС	в началото на учебната година	Пед. Съветник	Ученици, УС
Реализиране на съвместни мероприятия, инициирани от учениците	Училище	постоянен	Пед. Съветник	УС
Кутия за мнения, предложения и проблеми на учениците	Училище	постоянен	Пед. Съветник	Учители, ученици
Отбелязване на Деня на ученическото самоуправление	Училище	9 май 2024 г.	Пед. Съветник	Учители, ученици

Работа по проект «Насърчаване на детското участие на училищно ниво» и др.	Училище	постоянен	Пед. съветник	Учители, ученици
II. Социално подпомагане				
1. Осигуряване на безплатни учебници и помагала.	Училище	до края на учебната година	Библиотекар, учители	Ученици, учители, кл. ръководители
2. Социално подпомагане от училището чрез стипендия.	Училище	ежемесечно	Кл. ръководители, гл. счетоводител	Ученици, кл. ръководител
3. Осигуряване на топъл обяд, безплатна закуска и училищен плод	Училище, МОН, фонд Земеделие	ежедневно	директор	Ученици, родители
4. Осигуряване на безплатен транспорт, карти за безплатно пътуване.	Училище, община	ежедневно	директор	Ученици, родители
5. Намиране на спонсори за социално подпомагане.	Училище	до края на учебната година	Учители	Дарители, учители, родители
III. Изграждане на взаимоотношения между училището, семейството и общността				
1. Запознаване на родителите с правилника за дейността в училище	Училище	в началото на учебната година	Класни ръководители	Ученици, родители
2. Своевременно писмено уведомяване на родителите за допуснати пет и повече неизвинени отсъствия и изясняване на причините.	Училище	постоянен	Класни ръководители	Ученици, родители
3. Включване на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст: <ol style="list-style-type: none"> 1. Запознаване с екипите по обхват и задържане. 2. Проследяване на ученици в риск в система ИСРМ. 3. Своевременно отбелязване на предприетите мерки на ученици в риск от отпадане от образователната система. 	Училище, родители, кметове на села	постоянен	Пед. съветник, кл. ръководители	Учители, кл. ръководители, пед. съветник

4. Екипна работа с институции при необходимост.	Училище					
5. Проследяване на месечни писма за направени повече от 5 отсъствия от учебните занятия.	Училище	в началото на учебната година				Родители
4. Беседа с родители за необходимостта от образование за децата им.	Училище	при необходимост				Родители
5. Изнесени родителски срещи по населени места	Училище	постоянен				Ресурсни учители, ученици, родители
6. Екипна работа с родители на ученици със СОП, които имат затруднения в училищната адаптацията.	Училище					
7. Постоянна комуникация с кметовете по местоживее.	Училище, кметства	постоянен				Кл. ръководители, родители, кметства
8. Повишаване на обществената информираност към проблема за отпадане на учениците в училищна възраст.	Училище, кметства	постоянен				Гл. учител, пед. съветник, директор,
9. Осигуряване на допълнителна подкрепа на учениците със специални образователни потребности.	Училище	постоянен				Кл. ръководители, ученици, ресурсни учители
10. Провеждане на беседи с консултанти от центъра за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови групи за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация.	ЦКО, училище	по график				Кл. ръководители
11. Координиране и организиране на съвместни дейности с отдел «Закрила на детето», ДПС, Зона «Закрила» и др. при сигнали за деца в риск.	Отдел закрила на детето», ДПС, училище	постоянен				Лектори, ученици, кл. ръководители, представители на институции
						Лектори, пед. съветник

<p>12. Участие в екологични кампании и събития за отбелязване на дати от екологичния календар</p> <p>Участие в дните на Световен ден на водата, Световен ден на климата, Ден на Земята, Ден на околната среда.</p> <p>13. Беседи с подрастващите и техните родители за начина на предпазване от ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето, за риска от раждане на деца с вродени аномалии, наследствени болести.</p>	<p>Училище</p> <p>РЗИ, мед. фелдшер, училище</p>	<p>22 април 2024 г.</p> <p>постоянен</p>	<p>Педагогически съветник, учители</p> <p>Кл. ръководители, мед. фелдшер</p>	<p>Учители, ученици</p> <p>Ученици, лектори, кл. ръководители, родители</p>
--	--	--	--	---